SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 2/2017-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. januára 2017 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, zastúpenej obchodnou spoločnosťou Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingova 4, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., ktorými namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a jeho uzneseniami sp. zn. 6 Cdo 230/2014 z 12. decembra 2014 (Rvp 3289/2015), sp. zn. 5 Cdo 248/2014 z 8. januára 2015 (Rvp 3312/2015), sp. zn. 5 Cdo 248/2014 z 8. januára 2015 (Rvp 3313/2015) a sp. zn. 5 Cdo 248/2014 z 8. januára 2015 (Rvp 3314/2015), a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., vedené pod spisovými značkami: Rvp 3289/2015, Rvp 3312/2015, Rvp 3313/2015 a Rvp 3314/2015 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. III. ÚS 2/2017.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., o d m i e t a ako neprípustné.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 12. marca 2015 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a jeho uzneseniami označenými v záhlaví tohto rozhodnutia (ďalej len „napadnuté konania“ a „napadnuté uznesenia“).

Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupuje v postavení žalobkyne v konaniach vedených Okresným súdom Trenčín a Okresným súdom Veľký Krtíš (ďalej len „okresné súdy“), predmetom ktorých je náhrada majetkovej škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom okresných súdov, ktoré sú teda súčasne súdmi, ktoré sťažovateľke uvedenú škodu a nemajetkovú ujmu spôsobili. Na základe uvedeného sťažovateľka očakávala, že dôjde k vylúčeniu okresných súdov a spory budú prikázané inému vecne príslušnému okresnému súdu v obvode príslušného krajského súdu.

Na základe skutočností uvedených sťažovateľkou v žalobných návrhoch okresné súdy svojimi rozhodnutiami zaviazali sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za vznesené námietky zaujatosti. Na základe odvolaní podaných sťažovateľkou, podstatou ktorých bolo jej tvrdenie o nepodaní námietky zaujatosti, príslušný krajský súd svojimi rozhodnutiami potvrdil rozhodnutia okresných súdov ako vecne správne.

Predmetné uznesenia príslušného krajského súdu napadla sťažovateľka dovolaniami, o ktorých rozhodol najvyšší súd napadnutými uzneseniami tak, že ich odmietol ako procesne neprípustné. V dovolaniach sťažovateľka namietala, že ako žalobkyňa nepodala návrh na začatie konania (za nepodanie návrhu považovala nepodanie námietky zaujatosti), hoci podľa zákona bol potrebný, a preto existuje dovolací dôvod podľa § 237 písm. e)

Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), súčasne sa jej odňala možnosť konať pred súdom, čo predstavuje dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) OSP, a v jej veciach rozhodoval vylúčený sudca, čo je dovolacím dôvodom podľa § 241 ods. 2 písm. a) OSP, v spojení s § 237 písm. g) OSP.

Sťažovateľka v predostretej argumentácii uviedla, že napadnutými uzneseniami najvyšší súd porušil ňou označené práva, keď:

1. *„interpretoval a aplikoval § 237 písm. e) OSP na zistený skutkový stav bez existencie relevantných dôvodov nesprávne, v rozpore s právnou doktrínou a ustálenou justičnou praxou...“;*

2. *„spojil naplnenie § 237 písm. e) OSP výlučne s ust. § 79 ods. 1 OSP a na takto zvolenom princípe potom odmietol dovolanie sťažovateľa ako procesne neprípustné...“*;

3. neprihliadol na skutočnosť, že sťažovateľke sa odňala možnosť konať pred súdom vzhľadom na *„prekvapivé rozhodnutie odvolacieho súdu“*, čo je v ustálenej rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považované za zásah do právnej istoty;

4. jeho rozhodnutia trpia nedostatkom riadneho odôvodnenia, keď o merite veci bolo rozhodnuté odlišne od ustáleného právneho názoru vychádzajúceho z jeho vlastnej rozhodovacej praxe, čím sa sťažovateľke tiež odňala možnosť konať pred súdom;

5. nevysporiadal sa so skutkovými dôvodmi vylúčenia všetkých sudcov príslušného okresného súdu v zmysle § 14 ods. 1 OSP v súvislosti s tvrdením sťažovateľky, že v jej veciach rozhodoval vylúčený sudca.

Sťažovateľka vo vzťahu k odôvodneniu napadnutých rozhodnutí a konštatovaniu najvyššieho súdu, že nemohlo dôjsť k porušeniu práva na zákonného sudcu v jej veciach, ďalej uviedla, že *„trvá na tom, že objektívna námietka porušenia nestrannosti je dôvodná. Dôvodnosť námietky porušenia nestrannosti je závažne podporená tiež tým, že:*

a) pomer sudcu k veci, ktorý má za následok jeho zaujatosť, v danej veci vyplýva aj z právneho záujmu sudcu na prejednávanej veci, pretože môže byť rozhodnutím súdu priamo dotknutý vo svojich právach (ust. § 22 zákona č. 514/2003 Z. z.);

b) vylúčený je sudca aj preto, že získal o veci poznatky iným spôsobom, než z dokazovania na konaní (priamo výkonom funkcie sudcu na súde, ktorý škodu spôsobil);

c) do úvahy prichádza aj vzťah ekonomickej závislosti (zníženie rozpočtovaných prostriedkov súdu splnením povinnosti úhrady škody sťažovateľovi).“.

V tejto súvislosti sťažovateľka ďalej argumentovala, že príslušný krajský súd nedostatočne vyhodnotil dôvody vylúčenia sudcov príslušného okresného súdu, pokiaľ ide o ich pomer k účastníkom konania z hľadiska objektívnej stránky zaujatosti, keďže podľa sťažovateľky *«„ekonomická závislosť“ okresného súdu (ako právnickej osoby, ktorého personálnu zložku tvoria aj sudcovia vykonávajúci súdnictvo) spočívajúca v náhrade škody a nemajetkovej ujmy»* zakladá pomer týchto sudcov k sťažovateľke ako účastníkovi konania, čo je dôvodom ich vylúčenia z prerokovania a rozhodovania daných vecí. Najvyšší súd tento postup príslušného krajského súdu podľa sťažovateľky neskúmal a v napadnutých uzneseniach ani žiadnym spôsobom nevysvetlil.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu, zruší napadnuté uznesenia a veci mu vráti na ďalšie konanie a prizná jej primerané finančné zadosťučinenie, ako aj náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde

nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutých konaniach a jeho napadnutými uzneseniami.

1. K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo Trestného poriadku.

Podľa § 166 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) v záujme hospodárnosti konania súd spojí na spoločné konanie také konania, ktoré sa pred ním začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých strán. Ak boli také konania pridelené viacerým sudcom toho istého súdu, rozhodne o spojení konaní ten sudca, u ktorého sa začalo konanie skôr.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 166 ods. 1 CSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod spisovými značkami Rvp 3289/2015, Rvp 3312/2015, Rvp 3313/2015 a a sp. zn. Rvp 3314/2015, z ktorých vyplýva ich právna a skutková súvislosť, a prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky a najvyššieho súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd uplatniac citované právne normy tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

2. K namietanému porušeniu označených práv postupom a uzneseniami najvyššieho súdu

Ústavný súd v súvislosti s prípravou na predbežné prerokovanie sťažností zistil, že uznesením sp. zn. III. ÚS 418/2016 z 28. júna 2016 rozhodol o skutkovo a právne zhodných sťažnostiach sťažovateľky, pričom ich spojil na spoločné konanie a odmietol ako zjavne neopodstatnené. Medzi uvedenými sťažnosťami boli aj sťažnosti vedené pod sp. zn. Rvp 3288/2015 a sp. zn. Rvp 3311/2015, ktorými sťažovateľka žiadala o vydanie rozhodnutia, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu a jeho uzneseniami sp. zn. 6 Cdo 230/2014 z 12. decembra 2014 (Rvp 3288/2015) a sp. zn. 5 Cdo 248/2014 z 8. januára 2015 (Rvp 3311/2015), zrušil uvedené uznesenia najvyššieho súdu, veci mu vrátil na ďalšie konanie a sťažovateľke priznal primerané finančné zadosťučinenie, ako aj náhradu trov konania.

Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

Porovnaním sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 3289/2015 so sťažnosťou vedenou pod sp. zn. Rvp 3288/2015, ako aj porovnaním sťažností vedených pod spisovými značkami Rvp 3312/2015, Rvp 3313/2015 a sp. zn. Rvp 3314/2015 so sťažnosťou vedenou pod sp. zn. Rvp 3311/2015 ústavný súd zistil, že nimi sťažovateľka namieta postupy najvyššieho súdu v totožných konaniach (sp. zn. 6 Cdo 230/2014 a sp. zn. 5 Cdo 248/2014) a totožné uznesenia najvyššieho súdu (sp. zn. 6 Cdo 230/2014 z 12. decembra 2014 a sp. zn. 5 Cdo 248/2014 z 8. januára 2015) a žiada v nich vysloviť porušenie tých istých základných práv, zrušiť uvedené uznesenia najvyššieho súdu, priznať finančné zadosťučinenie a priznať náhradu trov konania.

Z uvedeného teda nespochybniteľne vyplýva, že sťažnosti sťažovateľky vedené pod sp. zn. Rvp 3289/2015, Rvp 3312/2015, Rvp 3313/2015 a sp. zn. Rvp 3314/2015 sa týkajú vecí, o ktorých už ústavný súd rozhodol uznesením sp. zn. III. ÚS 418/2016

z 28. júna 2016. Uvedené zistenie odôvodňuje odmietnutie týchto sťažností ako neprípustných podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, keďže došlo k naplneniu dôvodu neprípustnosti zakotveného v § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd sa vzhľadom na zistenie neprípustnosti sťažností a ich celkové odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde argumentáciu obsiahnutou v sťažnostiach bližšie nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. januára 2017